

ЯВОРОВ:

... Камина
все тъй прозината мълчи
и сякаш дума й не теква
за клетва, най-ужасна клетва!

ЯКШИЧ:

О, мајко, мајко, свет је пак -
остан...
живот је, мајко, врло жалостан.

В българската литература, която се е занимавала с проблемите на значението на поемата “Нощ”, мотивът на есхатологичната майка не е разглеждан досега, докато сръбското литературознание се е занимавало с този проблем, и стихотворението “Полунощ” на Якшич е разглеждано от повече страни, впоследствие на което се е стигнало до заключение, че “поетът се сплотява с космическата майка” (М. Поповић, Романтизам 3, Београд, 1975, стр. 18). Във връзка с проблема за религиозната анаксиозност от решаващо значение е, че космическата майка или Небесната царица - Богородица, която е отражение на нежността, сигурността, топлината и преди всичко “духовен принцип, който се изразява в женска форма (Ј. Цјевалиер, А. Гмерр Брант: Ријечник симбола, Загреб, 1983), притежава дуална природа на създателка и защитница, и представлява както хранителка, защитница..., така и страхотна сила на протичане, унищожаване и осмъртяване; създателка е на всичко живо и негов гроб” (Дж. К. Купер, Илюстрирана енциклопедија традиционалних симбола, Београд, 1986).

Дуалната антиномична структура на Космическия принцип може да обуслови психологическа амбивалентност: архетипната потребност за предаване в обятията на Анима (Великата майка - вечното женско) същевременно скрива опасността от унищожение. Психологически анаксиозната реакция произхожда от самата антиномична природа на нашето битие. Такава насока на интерпретиране изхожда преди всичко от митологическата символика и архетипните символи на Юнгвата аналитична психология. Трябва да се изтъкне и това, че християнската, (теологическа) семантика на БОГОРОДИЦА има свършено по-друго значение и изобщо не кореспондира с такова тълкуване.

Симптоматично е и това, че в двете поетически творби не намираме употреба на семантично експлицитния термин СТРАХ/БОЯЗЪН. Но затова пък стиховете внушават изключително могъщо анаксиозно чувство; Характерно е, че и Яворов, и Якшич използват еднакви или